

Рад примљен: 20. 8. 2014.

Рад прихваћен: 10. 10. 2014.

Стручни
радИвана З. Георгијев¹
Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Табу шеме у савременој настави страних језика са посебним освртлом на шпански језик

Резиме: У савременим токовима наставе страних језика све више пажње се посвећује развоју интеркултурне компетенције код ученика, због чега је познавање когнитивних културних модела заједнице чији се језик учи од великог значаја за ученике било којег страних језика како би били у стању да језик користе на адекватан начин у реалним комуникативним ситуацијама. У овом раду су табуи и еуфемизми представљени као пример когнитивних културних модела, због чега се рад фокусира на значај ова два појма у контексту наставе страних језика, са посебним освртлом на шпански језик као Л2. Циљ овог рада је да понуди одговор(е) на питање да ли (и због чега) табуи и еуфемизми треба да буду укључени у наставу страних језика. Осим теоријског дела рада, сprovedена је и анкета међу студенткињама и студентима завршне године шпанског језика и хиспанских књижевности на Филолошком факултету у Београду. Резултати истраживања показују да су студенти шпанског језика најчешће свесни постојања табуа, али да углавном издејвају разговоре о табу шемама. Ипак, студенти сматрају да табу шеме треба да буду укључене у наставу шпанског језика.

Кључне речи: интеркултурна настава, когнитивни културни модели, страни језик, шпански као Л2, табу у настави Л2.

Увод

У раду се полази од концепта когнитивних културних модела као знања које нам помаже да се унутар неке заједнице понашамо на друштвено прихватљив начин. У савременим токовима наставе страних језика све већи акценат се ставља на развој интеркултурне компетенције код ученика, због чега је познавање когнитивних културних модела заједнице чији се језик учи од

великог значаја. У овом раду су табуи и еуфемизми представљени као пример когнитивног културног модела, због чега се рад фокусира на значај ова два појма у контексту наставе страних језика, са посебним фокусом на шпански језик као Л2.

У теоријском делу рада, осим приказа концепата интеркултурне наставе и когнитивних културних модела, изложени су могући позитивни ефекти и предности обрађивања табуа и еуфемизма у оквиру наставе страних језика,

¹ ivana.georgijev@gmail.com

као и потенцијални проблеми који се могу јавити унутар учионице. Циљ овог рада је да понуди одговор на питање да ли (и због чега) табуи и еуфемизми треба да буду укључени у наставу страних језика.

Питање табуа и еуфемизма у настави можемо илустровати кроз пример шпанског језика који се учи као главни језик на Филолошком факултету у Београду. Спроведена анкета међу студенткињама и студентима шпанског језика и хиспанских књижевности завршене (четврте) године студија (укупно њих тридесет) помоћи ће нам да уочимо каквог су става студенти по питању табуа и еуфемизма на часовим шпанског језика. Када су очекивани резултати у питању, добијени одговори омогућиће нам да из перспективе студената шпанског, између осталог, сагледамо да ли табуи и еуфемизми треба да буду укључени у наставу шпанског језика или не, да ли студенти желе да разговарају о табу темама и зашто; да ли су заинтересовани да сазнају које теме и који језик представљају табуе у хиспанској култури (као и одговарајуће еуфемистичке замене), да ли сматрају да им познавање табуа у хиспанској култури може бити корисно и због чега...

Интеркултурна компетенција у савременој настави страних језика

Култура „омогућава људском бићу да се адаптира у свету у којем живи“, јер својим правилима, значењима и вредностима заједници пружа неопходан референтни оквир који замењује систем инстинката. Култура смешта појединца у социјални контекст јер омогућава разумевање специфичних значења која се разликују од културе до културе (Голубовић, 1999: 32–33). Како наводи Филиповић (2009: 110–111), култура представља „дистинктивно обележје сваке друштвене заједнице“, а употреба језика је неодојива од културе. Због тога се ни значење ни

употреба језика не могу посматрати искључиво на основу универзалних параметара, већ варирају од једне заједнице до друге, у складу са специфичним културним и друштвеним значењем одређене заједнице. Језик се истиче као један од кључних фактора у преношењу културе.

Дакле, језик је, поред многобројних функција које има, и инструмент за изражавање културе неког народа или неке заједнице. У савременој настави страних језика све више пажње се обраћа на везу између језика и културе, јер је језик неодојив од културе и само познавање језичких правила није довољно за правилну употребу било ког језика. Због тога се у процесу усвајања или учења Л2 истиче значај културног контекста и култура постаје неизоставна када је учење/усвајање Л2 у питању. Бодрич (2006) сматра да учење језика и културе у којој се он користи као матерњи помаже ученицима да увиде да постоје другачији културолошки оквири, а то води не само разумевању стране културе већ и стицању комплетније слике о својој матичној култури и језику. Како наводи Вучо (2010): „Познавање културе другог сматра се веома битним у комуникативној настави будући да се подразумева да су теме из области културе и цивилизације оквир и садржај о коме треба комуницирати и око кога се комуникација развија“.

Интеркултурална компетенција употпуњава појам комуникативне компетенције и представља вештину стварне интеракције са људима који потичу из различитих култура (Вуган, 2004: 297; према: Вучо, 2010). Интеркултурно компетентан и спреман за интеркултурну комуникацију значи бити свестан културне релативности, према којој не постоји универзалан, „нормалан“ или уобичајен начин понашања и деловања, већ су сва наша понашања културно променљива и различита (Liddicoat, 2000: 51–64).

С обзиром на чињеницу да у различитим културама могу владати другачији културни об-

расци и културне вредности у односу на матичну културу ученика, током процеса усвајања страног језика потребно је усвајати и културне образце. Ученицима би требало предочити разлике, али и сличности између две културе и два језика. Отежавајућа околност приликом учења страног језика јесте што се он најчешће учи у контексту учионице и што се не користи приликом свакодневне комуникације. Због тога је добро организован културолошки садржај уџбеника веома значајан, али је и улога наставника важна за развој интеркултурне компетенције код студената (Ђуричић и Георгијев, 2013: 65–66). Развој интеркултурне димензије у настави страних језика има следеће циљеве: да ученицима пружи интеркултурну компетенцију, као и језичку компетенцију; да припреми ученике за интеракцију са људима других култура; да им омогући да разумеју и прихвате људе који долазе из других култура као појединце који поседују другачије перспективе, вредности и понашање; да помогне ученицима да увиде да је таква интеракција обогаћујуће искуство (Вуган, Gribkova & Starkey, 2002: 10).

Когнитивни културни модели и настава страних језика

У овом одељку појаснићемо концепт когнитивних културних модела, као и њихов значај за наставу страних језика. Теза од које полазимо јесте да исти (или слични) когнитивни културни модели у Л1 и Л2 заједници олакшавају учење/усвајање Л2, што говори у прилог томе да елементи културе чине неизоставан део у савременим токовима наставе Л2.

Иако је културу тешко дефинисати јер не постоји једна свеобухватна дефиниција, за потребе овог рада ћемо се фокусирати на концепт културе који је за нас битан у контексту теорије усвајања Л2 и интеркултурне наставе страних језика.

„Знање које дозвољава члановима говорне заједнице да успешно користе језик и учествују у говорним догађајима је у својој суштини културно знање којим располажу сви или већина чланова једне говорне заједнице“ (Филиповић, 2009: 110). То знање се налази у основи процеса оријентације нас као појединаца у свету у коме живимо, а идентификује се као *култура* и одређује као *друштвени систем знања*, што у антрополошкој и когнитивној лингвистици добија назив *културни модел* (Riley, 2006; према: Филиповић, 2009: 110).

Култура као (когнитивно) знање, односно систем когнитивних модела, помаже при интерпретацији света који нас окружује, усмерава и оријентише наше поступке, тј. наше друштвене праксе, посебно језичку интеракцију. То значи да култура показује и „прописује“ шта је у понашању заједнице пожељно, а шта треба избегавати (Martín Morillas, 1997: 53–55). Културни модели посматрају се и као когнитивне структуре које деле чланови заједнице, а ти културни модели имају форму прототипских сценарија који се примењују на одређене, конкретне ситуације (Kronenfeld, 2005).

Због тога се културни модел може описати и као „камен темељац сваког друштвеног, па и говорног понашања“ (D’Andrade, 1984: 97–98; према: Филиповић, 2009: 115). Културни модели представљају заједничке перцепције и ставове о томе како свет функционише. Ови модели су имплицитни, често се узимају здраво за готово и делују испод нивоа свести (Holland & Quinn, 1987). Дакле, когнитивни културни модели представљају „структурисано друштвено знање које нам је неопходно уколико желимо да будемо прихваћени као чланови друштвене заједнице“ и не само да нам „помажу да разумемо свет око нас већ нам они одређују и како треба да се понашамо и којим циљевима треба да тежимо и које вредности треба да негујемо“ (Филиповић, 2009: 112–115).

Познавање културних модела одређене заједнице олакшава учење/усвајање Л2, јер је вероватноћа већа да заједнице које деле исте или сличне когнитивне културне моделе током комуникације наилазе на мање проблема условљених културним контекстом од заједница чији се когнитивни културни модели разликују у великој мери. Због тога је важно да у настави страних језика буду заступљени и културни садржаји који ће ученицима Л2 приближити културне моделе заједнице чији језик уче и самим тим приближити реалан контекст употребе тог језика у различитим комуникативним ситуацијама. Когнитивни културни модели, који прописују пожељно и друштвено прихватљиво понашање унутар заједнице, уско су повезани са језиком који осликава те друштвене обрасце. Због тога је језик несумњиво условљен друштвеним контекстом, па је за адекватну употребу језика важно да ученици Л2 буду свесни културних модела који владају у заједници. На тај начин ће бити свеснији тога које језичко понашање је прикладно у којој ситуацији.

Табуи и еуфемизми – пример когнитивног културног модела

Када у друштву постоје теме за које се верује да је неприкладно говорити о њима, употреба одређеног броја речи у том језику сматра се вулгарним или непристојним. Ове теме и одговарајуће речи и изрази називају се табу. Према Фројду (Freud, 1950: 22), табу има два различита значења: односи се на нешто што је „свето“ и „изнад обичног“, али и на нешто што је „опасно“ или „нечисто“.

Током људске историје табуи су се мењали и варирали од верских до секуларних, од традиционалних до модерних:

Табуи се мењају унутар одређене културе, у времену и месту. Не постоје апсолутни нити универзални табуи; они су различити у свакој земљи, у

свакој култури, у сваком језику. Они су углавном у тесној вези са одређеном културом и језиком, али је несумњиво да постоје неки међународни и интеркултурални табуи, као знак социјалне кохезије између култура или друштава. (Илић, 2013)

Веровање да је табу друштвени конструкт који зависи од екстралингвистичких фактора огледа се у мишљењу да ниједна реч или фраза није сама по себи лоша, већ да је лоша само у очима оних који оцењују и проучавају језик (Andersson & Trudgill, 1990: 35).

За разлику од табуа, еуфемизам је традиционалан начин да се „говори о неизрецивом“ (Fernández, 2006b: 11; према: Silaški, 2011: 104). Еуфемизми су уграђени у културну традицију коју деле говорници одређеног језика. Стварање и коришћење еуфемизама нам омогућава да језик одржимо живим и да га прилагодимо променама у друштвеним и историјским околностима. Они врше различите когнитивне и социјалне функције јер је главна функција еуфемизама именовање непријатних појмова (Chamizo Domínguez, 2004: 45–49). Слично истиче и Куна (2007: 95; према: Орашић и Gregorović, 2010: 56) и наводи да еуфемизми представљају језичке облике за којима се посеже у комуникацији када треба заменити непожељне, ситуацији непримерене и неодговарајуће речи.

Табуи и еуфемизми у настави страних језика – да или не?

У претходном поглављу су табуи и еуфемизми приказани као примери когнитивног културног модела одређене заједнице, па се у складу са нашим полазиштем да познавање културних модела олакшава учење/усвајање Л2 поставља питање употребе табуа и еуфемизама у настави страних језика. Поћи ћемо од тезе да табуи/еуфемизми треба да буду укључени у наставу Л2 јер ученици на тај начин сазнају о култу-

ри/когнитивним културним моделима Л2 заједнице, што им у реалним комуникативним ситуацијама може бити од користи.

Изложићемо неке од потенцијалних аргумената наставника или ученика страног језика за употребу и против употребе табуа и еуфемизма у настави Л2, са циљем да донекле предвидимо могуће узроке позитивних или негативних ставова о овој теми.

Ако је циљ наставе страног језика омогућавање ученицима да на основу стечених знања и вештина могу да Л2 успешно користе у реалним комуникативним ситуацијама, јасно је да осим самог језика морају да науче/усвоје и знања о друштвеном контексту у ком се Л2 користи. На тај начин се код њих подстиче толеранција и прихватање различитости, као и отвореност према новим и другачијим начинима размишљања и понашања.

Као што смо већ поменули, у процесу учења/усвајања Л2 важно је стицање знања о култури у којој се тај језик користи, а како табуи чине саставни део сваке културе и сваког језика, важно је да их ученици Л2 познају. Треба имати на уму да ученици ретко желе да науче језик из чисто академских разлога. Изузев других функција језика, најважнија функција јесте комуникација са говорницима тог језика. Због тога је важно да ученици знају шта је прикладно рећи, а шта није у одређеном културно условљеном контексту.

Табуи представљају осетљиве области језика, али због своје природе могу бити веома корисни за вежбање вештина у преговарању, изражавања слагања или неслагања са туђим мишљењем на часовима Л2. Осим тога, познавање табуа у вези је са еуфемизмима, сленгом, формалним и неформалним регистром, као и политички коректним говором, а то су све веома битни елементи језика и уско су повезани са културним контекстом.

Иако су табу теме и табу језик присутни у сваком друштву и сви чланови заједнице су им изложени у одређеној мери, они се због своје природе не уочавају лако и најчешће нису заступљени у дидактичким материјалима као посебни елементи културе (иако могу бити укључени на имплицитан начин). Дакле, табу није лако уочљив у уџбеницима за стране језике и најчешће није издвојен као област језика/културе на коју ученик треба да обрати посебну пажњу.

У процесу учења страног језика, као и усвајања матерњег језика, ова врста лексике спада у домен социолингвистичке компетенције ученика и способности да успешно комуницирају у неформалним контекстима. Зато наставник може да, укључивањем табу тема у наставу, олакша интеграцију ученика у групу изворних говорника и предвиди грешке у комуникацији које су последица непознавања културног контекста (Ainciburu, 2004: 109).

Међутим, ако пођемо од схватања да је један од главних задатака наставника страног језика да својим ученицима омогуће да на том језику комуницирају, пожељно је створити погодне услове за учење/усвајање Л2, као што је опуштена атмосфера и амбијент у ком се ученик осећа пријатно и који не изазива анксиозност. Ипак, о табу темама ученици често нису спремни да дискутују јер су то теме које су „забрањене“ од стране друштва и „непожељне“ у комуникацији. Осим тога, табу језик и еуфемизме је веома тешко користити правилно и на одговарајући начин. Треба имати на уму да покушај да се ученицима представе и приближе табу теме и табу језик не значи да ће они бити у стању да га ван учионице правилно користе.

Резултати анкете о употреби табуа и еуфемизама у настави шпанског језика на Филолошком факултету у Београду

Анкета је спроведена 2014. године међу студенткињама и студентима четврте године Шпанског језика и хиспанских књижевности на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета у Београду. Учествовало је тридесет испитаника (двадесет и осам студенткиња и два студента), старосне доби између двадесет две и двадесет четири године. За потребе овог рада изабрани су студенти завршне године јер су имали прилике да се током ранијих година студија упуте у тему табуа и еуфемизама на часовима лексикологије и фразеологије шпанског језика.

Анкета је подељена у два блока: у првом делу су испитаници одговорали на питања која се тичу табуа и еуфемизама уопштено, да ли их познају у својој матичној култури и у хиспанској култури, на који начин разговарају о табу темама и колико често. У другом делу је фокус на табуима и еуфемизмима у настави страних језика, са посебним освртом на наставу шпанског језика ка Л2.

На основу резултата анкете можемо код студенткиња и студената шпанског језика уочити неке доминантне ставове, као и подељена мишљења о табуима и еуфемизмима. Подаци добијени у анкети указују на следеће:

1) Испитаници су најчешће свесни да постоје табуи у матичној култури/српском језику (двадесет девет од тридесет), а већина (двадесет пет од тридесет) наводи да познаје табу теме и у хиспанској култури. Ипак, две трећине испитаника се изјаснило да о тим темама разговара повремено, што су и очекивани резултати због саме природе табуа и тенденције да се такве теме/језик најчешће избегавају. Студенти шпанског, посматрано у глобалу, немају много прилика да дискутују о табу темама, као ни да кори-

сте табу језик/еуфемизме, и наводе да начин на који изражавају појмове који су табу у њиховој култури зависи од саме теме и од друштва у ком се налазе. Можемо претпоставити да студенти у одређеној мери познају табуе и у матичној и у хиспанској култури (са којима су се вероватно могли срести у савременој хиспанској кинематографији, музици или књижевности), али да је пожељно да такви садржаји буду укључени и у саму наставу језика како би се студентима указало на сличности и разлике између ове две културе и како би им се скренула пажња на ситуације које могу изазвати неспоразуме и отежати комуникацију са изворним говорницима шпанског.

2) Већина студената (двадесет шест од тридесет) сматра да табу теме/језик и еуфемизми треба да буду укључени у наставу страних језика и да у настави шпанског језика на Филолошком факултету треба да буду заступљене теме које су табу у хиспанској култури, јер су такве теме/језик студентима корисни (двадесет девет од тридесет испитаника). Такав став можемо образложити мишљењем већине (двадесет седам од тридесет) да је, када учимо језик, важно да спознамо и културу у којој тај језик постоји, а да табуи представљају важан елемент сваке културе. Један од основних циљева студената шпанског језика је могућност да комуницирају са шпанским говорницима (двадесет три од тридесет сматра да настава шпанског првенствено треба да им пружи могућност да овладају језиком, тј. да буду у стању да комуницирају на шпанском), због чега су свесни да сам контекст у ком се комуникација одвија има важну улогу. Томе у прилог говори податак да већина испитаника (двадесет шест од тридесет) сматра да је важно знати шта је прикладно рећи, а шта није у одређеној ситуацији. На основу оваквих резултата можемо претпоставити да би увођење табу тема и еуфемизама у наставу шпанског језика наишло на одобравање студената и да овакве теме могу пронаћи своје место у учионици. Треба имати на уму да је пажљив одабир материја-

ла од великог значаја, јер они садржаји који су прилагођени студентима, како због њихових година, тако и због интересовања, могу послужити као користан алат за савладавање нове лексике, али и спознају о важећим културним моделима, односно сличностима и различитостима између двеју култура.

3) Податак да две трећине испитаника мисли да се табу теме и табу језик најчешће не налазе у уџбеницима који се користе у настави шпанског језика на Филолошком факултету говори о томе да су студенти у великој мери свесни одсуства таквих садржаја у дидактичком материјалу. Њих двадесет четири од тридесет сматра да, ако се табу теме и табу језик (као и одговарајући еуфемизми) не налазе у уџбеницима за шпански језик, лектор/ка треба да им понуди те садржаје дајући им додатни материјал. Додатни, аутентични и тематски савремени материјали, прилагођени студентима шпанског језика, могу се позитивно одразити на динамику часа, пробудити интересовање студената и подстакнути их да сазнају више о хиспанској култури и шпанском језику.

4) Упркос претходном одељку, мишљења су скоро равномерно подељена када се ради о томе да ли коришћење табу тема за учење шпанског језика може бити продуктивно и да ли буди интересовање и ангажовање код ученика. На основу тога можемо претпоставити да табу теме делом јесу „непожељне“ и у очима студената, а трећина испитаника сматра да табу теме могу да изазову несугласице и дискусије које нису прикладне за учионицу. Највећи део учесника у анкети се изјаснио да не зна да ли постоје мане, односно негативни аспекти обрађивања табу тема у хиспанској култури на часовима шпанског језика. Двадесет и три испитаника дели мишљење да приликом коришћења табу тема у учионици постоји ризик да се неко од ученика увреди по питању верских и политичких уверења, сексуалности, морала... Иако се већина испитани-

ка изјаснила да табу теме/језик треба да буду укључени у наставу језика, на основу ових података можемо претпоставити да је за студенте питање табуа и еуфемизма осетљиво питање, а њих осам од тридесет наводи да о табу темама студенти шпанског често нису ради да дискутују, чак ни на српском језику. Због тога треба нагласити да је улога наставника језика велика, како у одабиру материјала, тако и у увођењу оваквих садржаја у наставу и начина обраде табу тема и еуфемизма. Као полазна тачка могу послужити неке практичне илустрације о томе да познавање табуа у хиспанској култури олакшава учење шпанског језика и схватање начина на који изворни говорници шпанског поимају свет око себе. Студентима треба предочити корист познавања оваквих тема и одговарајуће лексике како би у реалним комуникативним ситуацијама били у стању да шпански језик користе на адекватан начин и избегну могућности за непоразуме у комуникацији, изазване недовољним познавањем културног контекста.

Закључак

Когнитивни културни модели, схваћени као знање које нам помаже да се унутар неке заједнице понашамо на друштвено прихватљив начин, важни су за савремену наставу страних језика која као фокус има развој интеркултурне компетенције код ученика. У овом раду су табуи и еуфемизми представљени као пример когнитивног културног модела, због чега се рад фокусира на значај ова два појма у контексту наставе страних језика, са посебним освртом на шпански језик као Л2.

Резултати анкете спроведене међу студенткињама и студентима четврте године Шпанског језика и хиспанских књижевности на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета у Београду (укупно тридесет испитаника) илуструју њихове ставове о табу темама и еуфе-

мизмима уопштено, али и у настави шпанског као Л2. На основу резултата анкете, закључујемо да су испитаници најчешће свесни постојања табуа у друштву, било у матичном било у Л2, али се у свакодневној комуникацији, као што је и очекивано, разговори на табу теме углавном избегавају. Упркос позитивном ставу према употреби табу тема/језика у настави шпанског језика као Л2, такве теме делом јесу „непожељне“ и у очима студената и могу да изазову несугласице и дискусије које нису прикладне за учионицу (јер постоји ризик да се неко од ученика увреди по питању верских и политичких уверења, сексуалности, морала). Овакви резултати потврђују и саму дефиницију табуа.

Ипак, испитаници највећим делом сматрају да табу теме/језик и еуфемизми треба да

буду укључени у наставу шпанског језика јер је важно спознати и културу у којој неки језик постоји (а табуи представљају важан елемент сваке културе) и знати шта је прикладно рећи, а шта није у одређеној ситуацији. Свесни су да се такви садржаји најчешће не налазе у уџбеницима који се користе у настави шпанског језика на Филолошком факултету. Овакви резултати показују да је за студенте, најчешће, циљ наставе страног језика управо да им омогући да успешно користе језик у реалним комуникативним ситуацијама, па поред самог језика морају да науче/усвоје и знања о друштвеном контексту тог језика. Табуи представљају саставни део сваке културе/језика и због тога је важно да их ученици познају како би знали шта је у ком контексту прикладно рећи, а шта не, и на који начин.

Литература

- Бодрич, Р. (2006). *Culture in Foreign Language Learning*. У: Суботић, Љ. (ур.). *Сусрети култура* (895–904). Нови Сад: Филозофски факултет.
- Вучо, Ј. (2010). Интеркултуралност као оквир и контекст комуникативне наставе страних језика у раном узрасту. *Иновације у настави – часопис за савремену наставу*, 23 (3), 53–61.
- Голубовић, З. (1999). *Ја и дружи: антрополошка истраживања индивидуалној и колективној идентитету*. Београд: Република.
- Ђуричић, М. и Георгијев, И. (2013). Интеркултурна компетенција у настави шпанског као изборног језика: елементи хиспанске културе у уџбеницима *Prisma* од нивоа А1 до Б1. *Комуникација и култура online*, 4 (4), 65–78.
- Филиповић, Ј. (2009). Језик и културни модели. *Моћ речи. Огледи из критичке социјалистичке лингвистике* (110–125). Београд: Задужбина Андрејевић.
- Ainciburu, M. C. (2004). Buscando palabrotas en el diccionario: Las malas palabras como cartilla de tornasol en la enseñanza ELE. En: Castillo Carballo, M. A., Cruz Moya, O., García Platero, J. M. & Mora Gutiérrez, J. P. (coords.). *Las gramáticas y los diccionarios en la enseñanza del español como segunda lengua: deseo y realidad*. ASELE, Actas XV (103–110). Sevilla: Universidad de Sevilla.
- Andersson, L. G. & Trudgill, P. (1990). *Bad Language*. Oxford: Penguin Books Ltd.
- Byram, M., Gribkova, B., & Starkey, H. (2002). *Developing the intercultural dimension in language teaching: A practical introduction for teachers*. Strasbourg, France: Council of Europe.
- Chamizo Domínguez, P. J. (2004). La función social y cognitiva del eufemismo y del disfemismo. *Panace@*, 5 (15), 45–51.

- Freud, S. (1950). *Totem and Taboo*. London: Routledge & Kegan Paul Ltd.
- Holland, D. & Quinn, N. (Eds.). (1987). *Cultural Models in Language and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ilić, J. (2013). The attitudes of newer generation of students of English towards the taboo word usage within English and Bosnian/Croatian/Serbian speaking regions. PhD thesis, Faculty of Philology, Belgrade.
- Kronenfeld, D. B. (2005). Culture, Cultural Models and the Division of Labor. *Cybernetics and Systems*, 36 (8), 817–845.
- Liddicoat, A. J. (2000). Everyday Speech as Culture: Implications for Language Teaching. In: Liddicoat, A. J. & Crozet, C. (Eds.). *Teaching Languages, Teaching Cultures* (51–64). Melbourne: Language Australia.
- Martín Morillas, J. M. (1997). The Cultural Cognitive Model: A Programmatic Application. *Cuadernos de Filología Inglesa*, 6/2, 53–63.
- Opašić, M. i Gregorović, M. (2010). Smrt u hrvatskoj frazeologiji. *Croatica et Slavica Iadertina*, 6 (6), 55–72. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Silaški, N. (2011). Metaphors and euphemisms: The case of death in English and Serbian. *Филолошки уред, 38* (2), 101–114.

Summary

There is more and more attention given to development of inter-cultural competence of students in contemporary foreign language, and this is why knowing cognitive cultural models of the community which language is being learnt is of a great significance of students of any foreign language so that they can use the language adequately in real communicative situations. In this paper, taboos and euphemisms are presented as examples of cognitive cultural models, and this is why in the paper we are focusing at the significance of these two models in the context of foreign language teaching, with the special review on the Spanish language as L2. The aim of this paper is to offer replies to questions concerning the inclusion of taboos or euphemisms into the foreign language teaching. Apart from the theoretical part of the paper, there was a questionnaire done among the students of the final year of Spanish language and Hispanic literature at the Faculty of Philology, Belgrade University. The results of the research show that students of Spanish are in most cases aware of the existence of taboos, but that they avoid talking about taboo topics. Nevertheless, students think that taboo topics should be included into teaching Spanish.

Key words: *intercultural teaching, cognitive cultural models, foreign language, Spanish as L2, taboo in teaching L2.*